189906

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร: กรณีศึกษา โรงงานอาหารหมักดอง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาทและความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในช่วงก่อนและหลังจากที่มีโรงงานอุตสาหกรรมสร้างขึ้นมาในพื้นที่ศึกษา เพื่อศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการประชาชนในชุมชน/ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม ในช่วงหลังจากที่มีโรงงาน เพื่อศึกษารูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยวิธีการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถาม การสังเกต การวิเคราะห์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม(PRA) และการสนทนากลุ่ม ในพื้นที่ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า ช่วงก่อนที่จะมีการสร้างโรงงานในชุมชน บทบาทและความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนในด้านการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมีค่อนข้างน้อย สำหรับช่วงหลังจากมีการสร้างโรงงานในชุมชน พบว่า บทบาทและความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนในด้านการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมนั้นเปลี่ยนไปค่อนข้างมากพอสมควร เพราะสาเหตุจากปัญหามลพิษน้ำที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนรอบๆ โรงงาน ประชาชนมีบทบาทในเรื่องของการร้องเรียนปัญหาผ่านทางผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพื่อให้มีการเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และในด้านความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนก็เปลี่ยนไปจากช่วงก่อนที่จะมีการสร้างโรงงาน โดยมีความร่วมมือและการปรับตัวเข้าหากันมากขึ้น มีความขัดแย้งกันน้อยลง อันเนื่องมาจากการที่ประชาชนในชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน

บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนในชุมชน/ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนในชุมชนมีบทบาทหลักใน 2 เรื่อง คือ การร้องเรียนปัญหาและการติดตาม สอดส่องดูแลเพื่อให้มั่นใจว่าปัญหาได้รับการแก้ไขแล้วและจะไม่เกิดขึ้นอีก สำหรับผู้ประกอบการทำหน้าที่รับทราบปัญหา วางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหา ส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เป็นเสมือนคนกลาง ที่คอยประสานงานเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในระหว่าง 3 ฝ่าย มีความร่วมมือกันในระดับปานกลาง และเกิดความขัดแย้งบ้างเล็กน้อย

รูปแบบการมีส่วนร่วม มีรูป 2 รูปแบบหลัก คือ การมีส่วนร่วมโดยประชาชนโดยตรงและโดยผ่านทางผู้นำชุมชน สำหรับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า มี 2 ขั้นตอนที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมคือ (1) การพบปัญหาและแจ้งให้ทางผู้นำชุมชนทราบ (2) การติดตาม ประเมินผล โดยประชาชนในชุมชนจะใช้วิธีการสังเกตจากสภาพทางกายภาพของปัญหา และการจัดให้มีโครงการสายตรวจชุมชนไว้คอยติดตามตรวจสอบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน สำหรับขั้นตอนการวางแผนและการปฏิบัติการ ประชาชนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนเหล่านี้ โดยเป็นหน้าที่หลักของทางผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ปัญหาและข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ ทั้ง 3 ฝ่าย ต่างก็จัดการปัญหาของตนเอง ขาดความร่วมมือกันในการจัดการปัญหา ขาดงบประมาณและเงินทุนสนับสนุนในการดำเนินการจัดการ ผู้ประกอบการไม่ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีงานประจำต้องทำมากเนื่องจากมีบุคลากรน้อย ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ในเรื่องการจัดการปัญหา

189906

This independent study is the research of the participation in management of environmental problems from food processing factory: a case study of pickle factory in Nong Khwai Sub-district, Hang Dong District, Chiang Mai Province. The purposes of this research were to study the role and the relationship of people in the community, in the management of environmental problems during the time of before and after installing the factory. This research also aims to study the role and the relationship among entrepreneur, people in the community/community leader, and governmental officer, at the factory post-installed period. The research continually studies the pattern and the steps of people participation in the environmental management from the factory. This research also aims to study problems and limitation of the participation in management of environmental problems from the factory.

Qualitative and quantitative research designs were used; data collection was based on structured questionnaires, participatory rural appraisal (PRA), interviews, and group discussions in Nong Khwai Sub-district, Hang Dong District, Chiang Mai Province.

The research finds that at the time before installing the factory, the role of people in the community and their relationship for managing environmental problems was rather little. However, after installing the factory in the community, the role of people in the community and their relationship for managing environmental problems has significantly changed, due to wastewater problems that have effected people in the community, around the factory. People have a role of complaining on the occurred problem through community leader and governmental officer, in order to stimulate the problems solving. The relationship among people in the community has also changed, compared with the pre-stalled period. People have cooperated and adapted more to each other. Therefore, there was less conflict, due to similar objective and direction of managing environmental problems.

For the role and the relationship among entrepreneur, people in the ommunity/community leader, and governmental officer, it is found that two main roles for people in the community are problems complaining, and monitoring of entrepreneur's problems solving. People in the community will make sure that problems have been solved and will not occur again. For the entrepreneur, they have received information about problems, planning and solving their problems. The governmental officer acts as the middle party, who has tried to compromise the problems. These 3 parties have cooperated in the average level, with little conflict.

There are two main patterns of participation in this research; these are the direct participation from people in the community, and the participation through the community leader. Two steps of people participation were also observed, (1) people have found environmental problems, then they have informed their community leader, (2) monitoring and evaluating problems, people in the community have used their observed method on physical characteristics of the problems, and initiating inspected project for people in the community to monitoring their community environmental problems in the community. For the planning and operating, people in the community have not participated in these steps, however, only the officers from governmental officer and the entrepreneur have involved.

Each party has managed to solve by themselves, lacking of cooperation in managing problems, and lacking of budget and funding for the operation, are main problems and limitations for the participation of the management of environmental problems from the factory. Entrepreneur has not been clarified the understanding to people in the community. Governmental officer has insufficient officers and has considerable amount of normal duty. People in the community have lack of knowledge on problems solving.